

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**76-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

14 травня – 23 травня 2024 р.

СЕКЦІЯ МІСТОБУДУВАННЯ ТА АРХІТЕКТУРИ

УДК 711.4

*д. арх., професор Вадімов В. М.
Головний архітектор міста Полтава
Шевельов М. А.*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗРОБКИ ПРОСТОРОВОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ДЛЯ ПОЛТАВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Сучасний стан теорії і практики містобудування України знаходиться у процесі реформування на всіх рівнях містобудівного проектування (макро, мезо, мікро). На рівні держави це Генеральна схема планування України (макро рівень), на регіональному рівні це Схеми планування областей (мезо рівень), на місцевому рівні генеральні плани міст та комплексні просторові плани ОТГ (мікро рівень). Одними з основних принципів реформування є принципи сталого розвитку, які набули світового, пріоритетного значення внаслідок рішень ООН. Термін «сталий розвиток» є офіційним українським еквівалентом англійського терміну «sustainable development», дослівний переклад якого це – «життєздатний розвиток», а розширене його тлумачення – всебічно збалансований розвиток.

Місто Полтава – є першим серед українських міст, якому вдалося покласти в основу розробки містобудівної документації сучасні підходи. Концепцію «Полтава 2030» розроблено в рамках проекту «Інтегрований розвиток міст в Україні» за фінансової підтримки Урядів Федеративної Республіки Німеччина та Швейцарської Конфедерації. Вона сфокусована на основних напрямках розвитку Полтави та окреслює ключові сфери, які потребують змін, формулює пріоритетні цілі, пропонує рушійні імпульсні проекти (затв.2018 р.). Концепція інтегрованого розвитку міста за своїм змістом і можливостями застосування випереджала усталену на той час методику вітчизняного містобудівного проектування. Концепція була імplementована у генеральний план міста (Діпромiсто, м.Київ). На час утворення в 2020 році Полтавської міської територіальної громади її адміністративний центр – місто Полтава вже було в повній мірі забезпечене актуальною містобудівною документацією. Затверджений у 2020 році Генеральний план міста Полтави в своєму складі містить, зокрема, розділи науково-проектної документації - історико-опорний план та зони охорони. На основі генерального плану в 2021 році затверджено План зонування території міста Полтава. Провідною концепцією просторової організації міста була концепція фрактальності. Вона передбачає планувальну структуру, елементи якої володіють властивістю

самоподібності і мають унікальні характеристики. Фрактальний поділ, по суті, є нічим іншим, як кластерна організація самодостатніх частин міста, що здатні адаптуватись до різних викликів сучасного світу у тому числі і воєнним діям.

Актуальною потребою для Полтавської міської територіальної громади є розробка та затвердження Комплексного плану просторового розвитку території громади. Триває попередня робота щодо збору вихідних даних, інвентаризація земель громади, наявної містобудівної, проектної та іншої інформації. Важливим кроком є затвердження проекту встановлення меж територіальної громади у вересні 2023 року. Нажаль, розпочати, власне, розробку комплексного плану наразі немає можливості, враховуючи обмеження воєнного стану щодо виконання аерофотознімання території проектування. Саме актуалізована топографо-геодезична основа, виконана в цифровому форматі має бути основою для розробки зазначеного комплексного плану. Також вагомим стримуючим фактором замовлення відповідних проектних робіт, особливо в умовах правового режиму військового стану, є велика вартість їх виконання. Значною мірою вона обумовлена необхідністю розробки землевпорядного розділу – зважаючи на розміри громади та кількість населених пунктів, які входять до неї. На засіданні 21 сесії Полтавської міської ради 8 скликання 23 грудня 2022 року було прийняте рішення «Про початок процедури формування Концепції інтегрованого розвитку Полтавської міської територіальної громади». Пунктом 4 вказаного рішення утворюється робоча група формування концепції. Відповідно до Постанови №926 від 1 вересня 2021 року «Про затвердження Порядку розроблення, оновлення, внесення змін та затвердження містобудівної документації», робоча група – тимчасовий консультативно-дорадчий орган виконавчого органу, що забезпечує проведення та опрацювання результатів громадського обговорення з формування завдання на розроблення комплексного плану, складається з представників, зокрема, міських рад, виконавчих органів міських рад, органів державної влади, державних та комунальних підприємств, установ та організацій, органів самоорганізації населення, громадських організацій, інших заінтересованих сторін. Основні заходи, які будуть проводитись під час формування Концепції інтегрованого розвитку для Полтавської міської територіальної громади будуть проводитись за рахунок коштів проекту «Інтегрований розвиток міст в Україні II» (GIZ GmbH) та за участю міжнародних експертів. Передбачається врахування проектних рішень генерального плану 2020 року та розробленого на його основі плану зонування 2021 року полягають у наступних аспектах: актуалізація балансу територій; забезпечення житлом внутрішньо-переміщених осіб; підсилення спортивно-реабілітаційної функції; розвиток міської транспортної системи; створення

індустріального парку; реалізація затверджених детальних планів територій.

Застосування комплексного підходу до планування міських територій оптимізує використання ресурсів територіальної громади та вимагає постійного удосконалення методики проектування з урахуванням прогресивних змін законодавчих документів, цифровізації процесів адміністрування, використання геоінформаційних систем, широкого залучення представників територіальної громади.

УДК 728.1.025-044.322:001.891

*А.В. Шевченко, аспірант
науковий керівник – В.М. Вадімов, д. арх., професор
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ВИРІШЕННЯ ВОЄННИХ ТА ПОВОЄННИХ ПРОБЛЕМ ЖИТЛОВОГО ФОНДУ

Суттєві суспільно-політичні та соціально-економічні зміни, що відбуваються наразі в Україні, є вагомими викликами й істотно впливають на життєвий простір людини. По-перше – це втрата значної частки житлового фонду, зруйнованого та пошкодженого в наслідок військових дій. По-друге – це посилення міграції, рухливості населення у пошуках більш безпечного місця проживання, а відтак – необхідність швидкого будівництва нового житла для тимчасово-переміщених осіб. Держава в цілому не була готова до таких викликів, тому питання необхідно вирішувати оперативно, надаючи пріхисток тим, хто постраждав із-за війни, чие житло назавжди втрачено.

Ці питання є актуальними як у воєнний період, так і у післявоєнний. Тому важливим є досвід тих країн, які змогли після Другої світової війни за короткий термін поповнити свій житловий фонд.

Цікавим є досвід у цій царині Великої Британії. У 1944 році парламент Великої Британії створив Міністерство міського та сільського планування. Головною метою було оновити старі, невдало запроектовані міста після руйнувань від бомбардувань. Відновлення розпочалося з побудови тимчасового житла, що виготовлялося зі сталі та було більш доступним вартісно. Першочерговим завданням було забезпечити житлом тих, хто його втратив. Якщо соціальне житло було недоступне, люди знаходили притулок у пересувних вагончиках, автобусах, занедбаних